

Віруємо в єдиного Бога: Отця, Сина і Святого Духа, Творця всього видимого, як цей світ, де протікає наше минуле життя, і всього невидимого, як чисті духи, яких також називають ангелами (пор. Dz.-Sch. 3002), Творця безсмертної і духовної душі в кожній людині.

Віруємо, що цей єдиний Бог абсолютно один у своїй нескінченно святій сутності, як і у всіх Своїх досконалостях: всемогутності, нескінченному знанні, промислі, волі і любові. Він є Суций, як Сам Він відкрив Мойсею (пор. Вих. 3, 14); Він є Любов, як вчить нас апостол Йоан (пор. 1 Йо. 4, 8). Таким чином, обидва ці імені - Суций і Любов - невимовно виражають Божественну Реальність Того, Хто зволив відкрити нам Себе, Хто «живе в неприступному світлі» (пор. 1 Тим. 6, 16) і Сам у Собі вище від усякого імені, всякої речі і всякого тварного розуму. Тільки Сам Бог може повідомити нам істинне і повне пізнання Себе, відкриваючись як Отець, Син і Святий Дух, Бог, з яким ми, благодаттю Божою, покликані розділити – тут, в сутінках віри, і там, по той бік смерті, у вічному світлі, - Життя вічне. Взаємозв'язки, які вічно становлять Три Особи, кожна з яких є одне і те ж Божественне Буття, складають блаженне внутрішнє життя тричі Святого Бога, яке нескінченно перевищує все, що тільки може осягнути наше людське розуміння (пор. Dz-Sch. 804). Тим не менше ми благодаримо Божественне Благо за те, що безліч вірних можуть разом з нами засвідчити перед людьми Єдність Бога, навіть якщо не знають таїни Пресвятої Трійці.

Отже, ми віруємо в Отця, Який вічно народжує Сина; та в Сина, Слово Боже, Який вічно народжується; та в Святого Духа, нестворену Особу, який ісходить від Отця і від Сина як їх вічна Любов. Таким чином, в Трьох Божественних Особах, *coaeternae sibi et coaequales* (співвічних і спів рівних, Dz-Sch. 75), в повноті перебуває і здійснюються з властивою нетварному Буттю вседосконалістю та славою життя і блаженство досконало Єдиного Бога. Завжди «слід почитати Єдність в Трійці і Трійцю в Єдності» (Dz-Sch. 75). Ми віруємо в Господа нашого Ісуса Христа, Сина Божого. Він є вічним Словом, народженим від Отця перед усіма віками і єдиносущним Отцю, *homoousios to Patri* (Dz-Sch. 150); через Нього все сталося. Дією Святого Духа Він воплотився в лоні Діви Марії і стався чоловіком: рівний Отцю за Божеством і менший Йому за людством (пор. Dz.-Sch. 76); Єдиний не через неможливість змішання природ, але через єдність особи (пор. там само)..

Він жив серед нас, сповнений благодаті й істини. Він сповістив і поклав початок Царства Божого та дав нам можливість через Себе пізнати Отця. Він дав нам нову заповідь: любити один одного так, як Він любить нас. Він вказав нам шлях Євангельських блаженств: вбогості духа, лагідності, терпіння в скорботах, спраги справедливості, милосердя, чистоти серця, миротворчості, переслідування за правду. Він постраждав за Понтія Пилата - Агнець Божий, Який взяв на Себе гріхи світу; і помер за нас на Хресті, рятуючи нас Своєю відкупительною Кров'ю. Він був похований і власною Своєю владою воскрес у третій день, піднісши Своїм Воскресінням і нас до того, щоб розділити з Ним Божественне життя, тобто життя в благодаті. Він вознісся на небеса і повернеться знову, на цей раз в славі, щоб судити живих і мертвих - кожного за його заслугами: ті, хто відповів на співчутливу любов Бога, підуть в життя вічне, а ті, хто аж до кінця противився їй, - в невгасимий вогонь.

І Царству Його не буде кінця.

Віруємо в Духа Святого, Господа животворящого, рівнопоклоняємого і рівнославимого з Отцем і Сином. Він промовляв до нас через пророків, був посланий нам Христом по

Воскресінні і Вознесінні Його до Отця; Він просвічує, животворить, оберігає і направляє Церкву, очищаючи її членів, якщо вони не противляться Його благодаті. Він, проникаючи в найінтимнішу душевну глибину, робить людину здатною відповісти на заклик Ісуса: «Будьте досконалі, як Отець ваш Небесний досконалий» (Мф. 5,48).

Віруємо, що Приснодіва Марія є Матір'ю Воплоченого Слова, Бога нашого й Спасителя Ісуса Христа (пор. Dz.-Sch. 251-252), і що в силу цієї особливої вибраності і з огляду на заслуги Її Сина Вона була відкуплена незвичайним способом (пор. Lumen gentium, 53), будучи збереженою від нечистоти первородного гріха (пор. Dz.-Sch. 2803) і зодягнуеною в дар благодаті більш, ніж всяке інше творіння (пор. Lumen gentium, 53).

Будучи тісно і нерозривно поєднаною з таїнствами Воплочення і Відкуплення (пор. Lumen gentium, 53, 58, 61), Пресвята і Пречиста Діва була по закінченні земного життя піднесена тілом і душею в небесну славу (пор. Dz.-Sch. 3903) і уподібнилася Своему воскреслому Синові, випереджуючи майбутню долю всіх праведних. Віруємо, що Пресвята Мати Божа, Нова Єва, Мати Церкви (пор. Lumen gentium, 53, 56, 61, 63; пор. Pauli VI, Alloc. на закінчення III сесії II Ват. Собору: A.A.S. 56, 1964, р. 1016; Exhort. Apost. Signum Magnum, Introd.) і на Небесах залишається Матір'ю всіх членів Тіла Христового, сприяючи народженню і розвитку Божественного життя в душах відкуплених (пор. Lumen gentium, 62; Pauli VI, Exhort. Apost. Signum Magnum, р. 1, п. 1).

Віруємо, що в Адамі всі згрішили, а це означає, що вчинений ним первородний злочин привів до падіння людської природи, спільної всім людям, так що в нинішньому стані вона несе на собі наслідки гріха і відрізняється від тієї, яка спершу була притаманна прабатькам людства, створеним у святості й праведності, і в якій людина не відала ні хвороби, ні смерті. Не ця, але занепала людська природа, позбавлена первісної благодаті, ущемлена в своїх власних природних можливостях і піддана владі смерті - саме вона була передана всім людям, і саме в такому сенсі кожна людина народжується у грісі. Отже, ми разом з Тридентським Собором ісповідуємо, що первородний гріх передається разом з людською природою, «не через наслідування, але через народження», і, отже, «притаманний кожному» (Dz-Sch. 1513).

Віруємо, що Господь Наш Ісус Христос хресною жертвою відкупив наш первородний гріх і всі особисті гріхи, вчинені кожним із нас, так що, за словом Апостола, «де збільшився гріх, там перевершила ласка» (Рим.5, 20).

Віруємо в єдине хрещення, встановлене Господом нашим Ісусом Христом на відпущення гріхів. Хрещення повинно відбуватися і над немовлятами, які не встигли ще згрішити особисто, для того, щоб вони, народившись позбавлені надприродної благодаті, тепер знайшли друге народження «водою і Духом Святим» до Божественного життя в Ісусі Христі (пор. Dz-Sch. 1514).

Віруємо в єдину, святу, католицьку й апостольську Церкву, споруджену Ісусом Христом на камені, ім'я якому Петро. Церква - це містичне Тіло Христове: видиме суспільство з ієрархічними органами і, одночасно, духовна спільнота. Вона є земною Церквою, Народом Божим, що мандрує в долішньому світі, і вона - Церква, багата небесними дарами. Вона - зачаток і первісток Царства Божого, через яке в людській історії триває діяння і відкупительне страждання Христа та яке вповні здійсниться поза часом, в славі (пор. Lumen gentium, 8 е 5). У часі ж Господь Ісус створює Свою Церкву через Таїнства, які витікають з Його повноти (пор. Lumen gentium, 7, 11). Саме завдяки їм члени Тіла Христового причащаються до таїни смерті і Воскресіння Христа в благодаті Святого Духа, джерела життя і діяльності Церкви (пор. Sacrosanctum Concilium, 5, 6; Lumen

gentium, 7, 12, 50). Отже, Церква є Святою, хоча і приймає в своє лоно грішників; святою тому, що у неї немає іншого життя, крім життя благодатного: живучи життям Церкви, члени її причащаються святості; ухиляючись ж від участі в житті Церкви, вони впадають у гріх і в розлад, що затьмарює сяйво святості. Ось чому Церква страждає і кається в гріхах, від яких вона владна оздоровити своїх дітей Кров'ю Христа і Даром Святого Духа. Спадкоємиця Божественних обітниць, а по душі дочка Авраама, через той Ізраїль, чие Писання вона зберігає з любов'ю та чиїх Патріархів і Пророків шанує; утверджена на апостолах і передавальниця зі століття у століття їх вічно живого слова і пастирської влади, втіленої в наступнику Петра і в єпископах, що з ним у сопричасті; постійно підтримувана Духом Святим, Церква виконує своє служіння: зберігати, вивчати, пояснювати та поширювати Істину, яку Бог відкрив скрито через пророків, а повністю в Господі Ісусі. Ми віруємо в усе, що міститься у Слові Божому - писаному чи переданому, і у що Церква пропонує вірити як в Божественне Одкровення чи то в урочистій постанові, чи у звичайному і загальному навчанні (пор. Dz-Sch. 3011). Ми віруємо в непогрішність наступника Петра, коли він ex cathedra вчить як Пастир і Вчитель усіх вірних (пор. Dz.-Sch. 3074), підтримуваний в цьому колегією Єпископів, коли вона разом з ним здійснює верховний Вчительський уряд (пор. Lumen gentium, 25).

Віруємо, що заснована Ісусом Христом Церква, за яку Він молився, є непорушно єдиною в вірі, культурі і ієрархічній структурі. У лоні цієї Церкви і багатство літургійних звичаїв, і закономірне різноманіття богословської та духовної спадщини та місцевих особливостей зовсім не знищують її єдності, але ще більше її виявляють (пор. Lumen gentium, 23; пор. Orientalium Ecclesiarum, 2, 3, 5, 6).

Визнаючи таким чином існування поза організмом Христової Церкви численних елементів істини й освячення, які їй належать і виявляють тенденцію до католицької єдності (пор. Lumen gentium, 8), і віруючи в дію Святого Духа, який пробуджує в серці послідовників Христа прагнення до цієї єдності (пор. Lumen gentium, 15), ми сподіваємося, що християни, які поки-що не перебувають в повному сопричасті з єдиною Церквою, об'єднуються одного разу в одне стадо на чолі з одним Пастирем.

Віруємо, що Церква є необхідною для спасіння, бо Христос, єдиний Посередник і Дорога спасіння, є присутнім серед нас у своєму Тілі, яким є Церква (пор. Lumen gentium, 14). Але Божественний промисел спасіння охоплює всіх людей. Ті, хто без будь-якої провини зі свого боку не знають Євангелія Христового і Його Церкви, але щиро шукають Бога і під впливом Його благодаті намагаються виконати Його волю, впізнавану в веліннях совісті, також і вони, в кількості, яку знає лише Бог, можуть осягнути спасіння (пор. Lumen gentium, 16).

Віруємо, що Євхаристійна літургія, яку здійснює священник, який представляє Христа, в силу влади, даної йому в Таїнстві Священства, і в імені Христа та членів Його містичного Тіла, є Голгофською Жертвою, яка таїнственно уприсутнюється на наших престолах.

Віруємо, що, як хліб і вино, благословенні Господом на Тайній Вечері, перетворились в Його Тіло і в Його Кров, які незадовго були віддані за нас на Хресті, так хліб і вино, благословенні священниками, перетворюються в Тіло і Кров Христа, Який в Славі царює на Небесах. Віруємо, що таїнственна присутність Господа, під виглядом того, що продовжує являтися нашим почуттям таким же ж, як і до освячення, є істинною, реальною та сутнісною присутністю (пор. Dz.-Sch. 1651).

Таким чином, Христос є присутнім у цьому Таїнстві не інакше, ніж через перетворення самої реальності хліба в Його Тіло і самої реальності вина в Його Кров. При цьому

залишаються незмінними лише ті якості хліба та вина, що можуть бути сприйняті нашими почуттями. Цю таїнственну зміну Церква дуже відповідним чином називає переестетвленням. Усяке богословське пояснення, що прагне пізнати це таїнство, для того, щоб бути у згоді з католицькою вірою, обов'язково має прийняти той факт, що в самій дійсності, незалежно від нашої свідомості, хліб і вино після освячення перестають існувати, так що Тіло і Кров Господа Ісуса, яким поклоняємось, з цього моменту реально знаходяться перед нами під видом хліба і вина (пор. Dz-Sch. 1642, 1651-1654; Pauli VI, Litt. Enc. *Mysterium Fidei*). Така була воля Господа - дати нам Себе в поживу і приєднати нас до єдності Свого містичного Тіла (пор. S. Th. III, 73, 3).

Єдине і неподільне існування Господа, прославленого на небесах, не множитья, але через Таїнство являє свою присутність в безлічі місць на землі, де звершується Євхаристійна Літургія. Після Жертвоприношення ця присутність зберігається в Святих Тайнах, які - в дарохранильниці - є живим серцем кожного нашого храму. Нашим найсолодшим обов'язком є почитати і поклонятися в Святому Хлібі, який бачать наші очі, Воплоченому Слову, яке бачити ми не можемо і яке, не покидаючи небес, стає присутнім перед нами.

Ісповідуємо, що Царство Боже, яке почалось тут на землі в Церкві Христовій, є не від світу цього, в якому все минуще, і що його справжнє зростання не слід плутати з прогресом людської цивілізації, науки і техніки, а полягає воно у все більш глибокому пізнанні невичерпних скарбів Христа, у все більш напруженому очікуванні вічного блаженства, у все більш палкій відповіді на Божественну Любов, у все більш широкому поширенні благодаті та святості серед людей. Але одночасно та ж Любов спонукає Церкву невпинно дбати про справжнє тимчасове благо людей. Не перестаючи нагадувати своїм дітям про тимчасовість їхнього перебування в цьому світі, вона спонукає їх, кожного згідно зі своїм покликанням і можливостями, внести свій внесок у досягнення добробуту земного граду, зміцнювати справедливість, мир і братську любов між людьми, надавати допомогу братам - перш за все найбільш бідним і потребуючим. Невпинна турбота Церкви, Христової Нареченої, про потреби людей, їх радості і сподівання, страждання і труди, отже, є не що інше, як гаряче бажання брати участь у їхньому житті, щоб освітити їх світлом Христовим і з'єднати їх всіх в Ньому, їхньому єдиному Спасителі. Ця турбота ні в якому разі не означає, що Церква пристосовується до речей цього світу, або ж в ній слабшає жар очікування Господа і вічного Царства. Ми віруємо в життя вічне. Віруємо, що душі тих, які вмирають в благодаті Христовій, - чи коли вони потребують очищення в чистилищі, чи одразу, коли вони покидають тіло, Ісус приймає в рай, як Він зробив з розсудливим розбійником, - всі вони становлять Народ Божий по той бік смерті, яка буде остаточно переможена у день Воскресіння, коли всі ці душі возз'єднаються зі своїми тілами.

Віруємо, що численні душі, які в раю об'єднані навколо Ісуса і Марії, утворюють Небесну Церкву, де вони у вічному блаженстві споглядають Бога таким, яким Він є (пор. 1 Йо. 3, 2; Dz.-Sch. 1000), і де вони також разом з ангелами на різних рівнях беруть участь у Божественному проводі, здійснюваному Прославленим Христом, заступаючись за нас і своїм братнім заступництвом допомагаючи нашій немочі (пор. *Lumen gentium*, 49).

Віруємо у сопричастя всіх Христових вірних: тих, що мандрують на землі, померлих, що очищуються, і блаженних на небесах, - які всі разом утворюють єдину Церкву. Віруємо, що в цьому сопричасті милосердна любов Бога і святих завжди вислуховує наші молитви, за словом Ісуса: «Просіте ж - і ви одержите» (Йо.16, 24). З вірою і в надії ми очікуємо

воскресіння мертвих і життя майбутнього віку. Нехай буде благословенний Трисвятий Бог. Амінь.

* Ісповідь Віри Святішого

Отця Павла VI виголошена в Римі на Площі Св. Петра в неділю, 30 червня 1968 р.Б. під час святкового богослужіння на завершення Року віри в Соту річницю мученицької смерті Свв. Апп. Петра і Павла.

Джерело: Insegnamenti di Paolo VI, vol. VI, 1968, pp. 300-310. Переклав українською - RASS